ऋणनिर्देश

"हातकणंगले तालुक्यातील प्राथमिक आरोग्य केंद्राची भूमिका व कार्य : एक व्यष्टी अध्ययन (१९९५-२००३) कोल्हापूर जिल्हा" हा लघु शोध प्रबंध पूर्ण करण्यासाठी मला प्रत्यक्ष तसेच अप्रत्यक्ष रुपात ज्यांचे ज्यांचे सहकार्य लाभले त्या सर्व हितचिंतकांचे आभार मानून कृतज्ञता प्रकट करणे मी माझे परम कर्तव्य समजतो.

सदर शोधप्रबंधासाठी डॉ. लक्ष्मीनारायण तारोडी, प्राध्यापक राज्यशास्त्र विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर यांचे मोलाचे मार्गदर्शन व सहकार्य लाभले आहे. त्यासाठी मी त्यांचा मन:पूर्वक आभारी आहे.

या शोधप्रबंधासाठी डॉ. अशोक चौसाळकर, प्राध्यापक व विभाग प्रमुख, राज्यशास्त्र विभाग तसेच डॉ. के. के. कावळेकर, डॉ. वासंती रासम, सौ. भारती पाटील या सर्वांचे मार्गदर्शन व सहकार्य लाभले. त्या सर्वांचा मी आभारी आहे.

जिल्हा परिषद आरोग्य विभागाचे प्रमुख डॉ. मुगडे, डॉ. शिंदे, डॉ. मोरे तसेच पंचायत समिती हातकणंगले प्राथमिक आरोग्य केंद्रातील वैद्यकीय अधिकारी डॉ. व्ही. बी. बर्गे, डॉ. आर. ए. पाटील आणि आरोग्य सहाय्यक श्री. चव्हाण, सौ. व्ही. एस. वड्डु तसेच जिल्हा परिषद व पंचायत समितीमधील सर्व विभागाचे प्रमुख यांनी आवश्यक असलेली माहिती उपलब्ध करून दिली. त्यांच्या सहकार्याशिवाय हा शोधनिबंध पूर्ण करणे शक्य नव्हते. त्यामुळे मी त्यांचा अत्यंत आभारी आहे. तसेच हातकणंगले तालुक्यातील सर्व प्राथमिक आरोग्य केंद्रे/उपकेंद्रे येथील वैद्यकीय अधिकारी व कर्मचारी वर्ग यांनी वेळोवेळी केलेल्या सहकार्याबद्दल मी त्यांचाही अत्यंत आभारी आहे.

माझ्या शैक्षणिक वाटचालीमध्ये ज्यांचे आशिर्वाद व मार्गदर्शन लाभले असे माझे पूज्य आई-वडील, लहान भाऊ लक्ष्मण, मोठी बहिण कमल, आमचे मामा उत्तम जाधव, त्याचबरोबर माझे चुलते शिवाजी कांबरे, मोठे बंधू सुरेश कांबरे, नेताजी कांबरे, सुधीर निर्मळे यांचे सहकार्य मला लाभले त्याबद्दल मी त्यांचा अत्यंत ऋणी आहे.

तसेच माझे परममित्र आण्णासाहेब हारदारे, प्रवीण कांबळे, नामदेव गवळी, श्रीकांत पाटील यांचे वेळोवेळी सहकार्य व मार्गदर्शन मोलाचे ठरले म्हणून मी या सर्वांचा आभारी आहे.

सदरच्या शोधनिबंधाचे टंकलेखन, झेरॉक्सिंग व बायडींगचे काम अत्यंत सुबकरीतीने व तत्परतेने करून दिल्याबद्दल प्राजक्ता टायपिंग ॲण्ड झेरॉक्स सेंटर, पाचगांव, कोल्हापूरच्या सौ. सुषमा संजय पसारे यांचा मी अत्यंत आभारी आहे.

सदरचा शोधनिबंध पूर्ण करण्यासाठी ज्यांचे प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष सहकार्य व प्रेरणा मिळाली त्या सर्वांचा मी अत्यंत ऋणी आहे.

धन्यवाद.

श्री. पिंटू तानाजी कांबरे
संशोधक

अनुक्रमणिका

प्रकरण क्रमांक	शीर्षक	पृष्ठ क्रमांक
	प्रतिज्ञापत्र	ii
	प्रमाणपत्र	iii
	ऋणनिर्देश	iv
	अनुक्रमणिका	vi
	तक्त्यांची यादी	vii
	आलेखांची यादी	viii
	नकाशांची यादी	viii
१	प्रस्तावना	१ - ३१
२	राज्य व जिल्हा पातळीवरील प्रशासकीय आरोग्य संघटन	३२ - ५७
३	प्राथमिक आरोग्य केंद्राची भूमिका, कार्ये व प्रशासकीय संरचना	५८ - ८८
४	हातकणंगले तालुक्यातील प्राथमिक आरोग्य केंद्र आणि उपकेंद्र यातील सुविधा आणि समस्या	८९ - ११५
५	सारांश, निष्कर्ष, शिफारसी	११६ - १२५
	संदर्भ ग्रंथ सूची	१२६ - १२९
	परिशिष्टे	१३० - १४३

तक्त्यांची यादी

तक्ता क्रमांक	तपशील	पृष्ठ क्रमांक
८.१	महाराष्ट्राची आणि भारताची तुलनात्मक माहिती	१४
१.२	२००१ च्या लोकसंख्येनुसार महाराष्ट्रातील गावे, शहरे	१५
१.३	प्रशासकीय घटक	१५
१.४	कोल्हापुरातील तालुके, उपविभाग, क्षेत्रफळ, खेडी, शहरे	२४
१.५	कोल्हापूर जिल्हयाची तालुक्याप्रमाणे लोकसंख्या, प्राथमिक आरोग्य केंद्र आणि उपकेंद्र माहिती	२५
२.१	कोल्हापूर जिल्हयात कार्यरत असलेल्या खाजगी आणि सरकारी आरोग्य संस्था	५४
२.२	जिल्हयात कार्यरत असणारी आरोग्य संस्था व त्यांची आकडेवारी आणि लोकसंख्या प्रमाण	५५
२.३	आरोग्य संस्थांचे प्रमाण - अ, ब	५५
४.१	१९९९ ते २००४ पर्यंत तालुक्यातील प्राथमिक आरोग्य केंद्रावरील खर्च	९४
४.२	हातकणंगले तालुक्यातील पाणी शुद्धीकरण आणि आरोग्य शिक्षण कार्यक्रम	९६
४.३	आरोग्य उपकेंद्राच्या भागातील आरोग्य आणि सार्वजनिक स्वच्छतेची परिस्थिती	९८
४.४	संतती नियमनाचे साधनांचे वाटप	१०१
४.५	प्राथमिक आरोग्य केंद्रामध्ये स्त्री पुरुष नसबंदी कार्यक्रम २००० ते २००४	१०२
४.६	गरोदर स्त्रियांना पोषण आहाराचे वाटप	१०३
४.७	गरोदरपणातील सेवा आणि प्रसुती सेवा	१०४

४.८	लहान मुलांच्या रोगापासून संरक्षणासाठी वेगवेगळ्या लसीचे नाव दर्शविणारा तक्ता	१०५
४.९	लसीकरण १९९९ ते २००५	१०६
४.१०	प्राथमिक आरोग्य केंद्रामार्फत एका वर्षात किती गावांना लाभार्थीना उपयोग झाला त्याची सांख्यिकी माहिती	१०७
४.११	प्राथमिक आरोग्य केंद्रातील वैद्यकीय अधिकारी	११२
४.१२	प्राथमिक आरोग्य केंद्रातील दुय्यम वैद्यकीय अधिकारी	११४

नकाशांची यादी

नकाशा क्रमांक	तपशील	पृष्ठ क्रमांक
१	कोल्हापूर जिल्हा	२१ अ
२	हातकणंगले तालुका	८८अ

आलेखांची यादी

आलेख क्रमांक	तपशील	पृष्ठ क्रमांक
१	जनगणनेनुसार महाराष्ट्राची नागरी व ग्रामीण लोकसंख्या	१७
२	महाराष्ट्रापेक्षा अधिक स्त्री पुरुष प्रमाण असणारी राज्ये	१८